

ע"פ 7760/15 - מדינת ישראל נגד עומרי הייב

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7760/15

לפני:
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט נ' סולברג

המעוררת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: עומרי הייב

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופט ת' כתילי) מתאריך 18.10.2015 ב-ת"פ 42238-10-14

תאריך הישיבה: כ"ג בניסן התשע"ו (01.05.2016)

בשם המעוררת: עו"ד יאיר חמודות

בשם המשיב: עו"ד דוד בן אשר

פסק-דין

השופט ח' מלצר:

1. לפנינו ערעור של המדינה כנגד גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופט ת' כתילי) ב-ת"פ עמוד 1

42238-10-14 מתאריך 18.10.2015, במסגרתו הושתו על המשיב העונשים הבאים: 250 שעות של"צ, צו מבחן למשך 18 חודשים, 12 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור המשיב, במשך שנתיים כל עבירת אלימות, ופסילה מלקבל רשיון נהיגה למשך 12 חודשים. כן חויב המשיב לפצות את ג'אבר הייב (להלן: המתלון) בסך של 2,000 ש"ח.

להלן נפרט בקצרה את הנתונים הדרושים להכרעה במכלול.

עובדות כתב האישום שהוגש נגד המשיב

2. כנגד המשיב הוגש כתב אישום, אשר תוקן במסגרת הסדר טיעון, שייחס לו את העבירות הבאות: חבלה חמורה בנסיבות מחמירות (עבירה לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)), מעשה פזיזות ורשלנות (עבירה לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין, וגרם נזק לרכוש (עבירה לפי תקנה 21(ב)(2) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, וסעיפים 62(2) ו-38(2) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961.

3. מעובדות כתב האישום המתוקן שהוגש נגד המשיב עולה כי, בין המשיב לבין המתלון וג'אסם הייב (להלן: ג'אסם) היכרות מוקדמת. בין היתר, עבדו השלושה בתקופות שונות במסעדה מסוימת בעיר ראש פינה (להלן: המסעדה).

4. כפי שעולה מכתב האישום המתוקן, בתאריך 17.10.2014, סמוך לשעה 02:30, המשיב והמתלון הגיעו למסעדה, כשהמשיב נוהג ברכב. המשיב, אשר שתה אלכוהול עובר למתואר, החנה את הרכב בסמוך למסעדה. באותו הזמן, ג'אסם עבד במסעדה.

5. לפי המתואר בכתב האישום המתוקן, בחלוף זמן קצר, בין המשיב לבין ג'אסם והמתלון התפתח דין ודברים, אשר עד מהרה גלש לחילופי מהלומות ודחיפות הדדיות. בשלב מסוים, המשיב הוציא מכיסו גז מדמיע וריסס את ג'אסם והמתלון בגז. בתגובה – המתלון נמלט בריצה הצידה, אולם המשיב רדף אחריו וניסה לרסס אותו שוב. המתלון תפס אז כיסא פלסטיק שהיה במקום והניף אותו לכיוון המשיב. המשיב החל לרוץ לכיוון רכבו, והמתלון זרק את הכיסא לעברו. מיד לאחר מכן המשיב נכנס לרכב, התניע והחל בנסיעה לכיוונו של המתלון, וזאת כדי לפגוע בו. המשיב פגע עם חלקו הימני של הרכב במתלון, אשר הוטל על הרצפה. כתוצאה מהפגיעה במתלון השמשה הקדמית של הרכב נסדקה.

6. לאחר הדברים המתוארים לעיל – המשיב החל בנסיעה ברכב מהמקום עד שהגיע אל ביתו. ביני לביני המשטרה הוזעקה אל המסעדה. בהמשך, בסמוך לשעה 03:00, ניידת משטרה וכן רכב משטרה יצאו לכיוון ביתו של המשיב. בשלב מסוים, המשיב, אשר חשב כי המשטרה בעקבותיו, יצא מביתו, נכנס שוב לרכב, והחל בנסיעה. המשיב עקף את הניידת בחדות, המשיך בנסיעה חזיתית למול הרכב המשטרה וברגע האחרון סטה שמאלה, עלה על המדרכה ופגע בצידו הימני של רכב המשטרה. מיד לאחר מכן, המשיב המשיך בנסיעה מהירה מהמקום. כעבור זמן קצר, המשיב נטש את הרכב וברח רגלית לבית אחד מחבריו. בהמשך, המשיב העיר את החבר ואמר לו כי הוא מפחד שיפגעו בו. לאחר

מכן, המשיב הסגיר את עצמו לידי המשטרה.

7. כתוצאה ממעשי המשיב הנ"ל - המתלונן הובהל לבית החולים, שם אובחן כסובל מסימני חבלה עם רגישות ונפיחות לאורך עמוד השדרה הגבי והמותני, רגישות לאורך עמוד השדרה הצווארי, שפשוף מעל מותן שמאל ושפשופים לאורך יד שמאל.

פסק דינו של בית המשפט המחוזי

8. בתאריך 30.03.2015, המשיב הורשע בבית המשפט המחוזי הנכבד בנצרת, על פי הודאתו, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן. הסדר הטיעון - לא כלל הסכמה לעניין העונש.

9. בהתאם להסכמת הצדדים, המבקש נשלח לשירות המבחן לצורך הכנת תסקיר מבחן בעניינו טרם גזירת עונשו. שירות המבחן התרשם כי גורמי הסיכוי לשיקום, בהם נכונותו של המשיב להשתלב בטיפול קבוצתי, המחיר שהוא משלם כתוצאה מההליך המשפטי ועמדת הוריו להתנהגותו - מהווים עבורו גורם מרתיע ומציב גבול, ומשכך: "רמת הסיכון (סבירות להישנות) להתנהגות דומה בעתיד הינה ברמה נמוכה, אם כי רמת המסוכנות (חומרת העבירה) הינה ברמה יותר גבוהה". בהתחשב בכלל הנסיבות שפורטו בתסקיר, שירות המבחן המליץ להשית על המשיב עונש מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות, לצד צו מבחן ופיצוי כספי למתלונן.

10. בתאריך 18.10.2015, בית המשפט המחוזי הנכבד גזר את דינו של המשיב. טרם שקבע את מתחם הענישה בעניינו של המשיב, בית המשפט המחוזי הנכבד נתן דעתו לחומרה היתרה הגלומה בעבירות האלימות בהן המשיב הורשע, וציין כי: "אין מקום להקל ראש במעשיו של הנאשם (המשיב - ח"מ), אשר עלולים היו להביא לפגיעה חמורה בגוף ובנפש".

במסגרת הנסיבות הקשורות לביצוע העבירה, בית המשפט המחוזי הנכבד הדגיש כי אין מקום לקבל את הטענה לפי מי מהמתלוננים התגרה במשיב עובר לביצוע התקיפה. עוד צוין, כי אין מקום גם להפחית מאחריותו של המשיב למעשיו נוכח היותו שיכור בעת ביצוע העבירות, בשים לב לכך שנכנס למצב זה מרצונו - ואולם יש לתת לכך משקל-מה בעת קביעת מתחם הענישה ההולם.

11. באשר לערך החברתי שנפגע, נקבע כי מעשיו של המשיב פגעו בערכים המוגנים של: "הגנה על גופו ונפשו של אדם, שמירה על ביטחונם של משתמשי הכבישים והדרכים, הגנה על שלטון החוק, הציות לגורמי אכיפה וכיבוד הוראות החוק" (בעמ' 13 לגזר הדין).

12. לעניין מדיניות הענישה הנהוגה, בית המשפט המחוזי הנכבד בחן את הענישה בעבירה של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, וקבע כי מתחם הענישה ההולם בעניינו של המשיב, בשים לב לנסיבות המקרה הספציפי, נע בין 10 ל-30 חודשי מאסר לריצוי בפועל.

13. בבואו לקבוע את עונשו של המערער בתוך מתחם הענישה, בית המשפט המחוזי הנכבד ציין כי במסגרת הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה יש לזקוף לזכותו של המשיב את גילו הצעיר, את העובדה שנטל אחריות למעשיו כבר בשלב חקירתו, את היותו נעדר עבר פלילי ואת המלצת שירות המבחן בעניינו. בית המשפט ציין בנוסף, כי בהתחשב בהסכם הסולחה שנערך בין הצדדים ובתשלום הנזק למשטרת ישראל – יש להעמיד את עונשו של המשיב ברף הנמוך של מתחם הענישה ההולם. יחד עם זאת, בית המשפט המחוזי הנכבד סבר כי בנסיבות העניין יש הצדקה לסטות לקולא ממתחם הענישה ההולם, וקבע בהקשר זה כך:

"בהתחשב במכלול הנסיבות האישיות, החרטה הכנה שהביע הנאשם וסיכויי השיקום הגבוהים במקרה דנן, כמפורט בתסקיר; וכן בהתחשב בנזק הקטן יחסית שנגרם מן המעשים, לא ראיתי למצות עם הנאשם את הדין אלא לאפשר את שיקומו וחזרתו למסלול חיים נורמטיבי תוך סטייה ממתחם הענישה ההולם" (ההדגשה שלי – ח"מ) (בעמ' 14-15 לגזר הדין).

14. לנוכח כל האמור לעיל, ולאחר שאינן בין כל השיקולים הרלבנטיים – בית המשפט המחוזי השית על המשיב את העונשים המפורטים בפסקה 1 שלעיל. להשלמת התמונה יצוין כי בית המשפט המחוזי הנכבד הורה גם על חילוט רכבו של המשיב.

טענות הצדדים בערעור

15. המערערת משיגה על גזר דינו של בית המשפט המחוזי הנכבד. לטענת המערערת, העונש שנגזר על המשיב חורג לקולא ממדיניות הענישה הנהוגה במקרים כגון דא. המערערת מדגישה בטיעוניה את העובדה כי המשיב ביצע שרשרת מעשים אסורים, בהם נהיגה תחת השפעת אלכוהול, שימוש בגז מדמיע במסגרת ריב, עשיית שימוש ברכב לצורך פגיעה באדם, והימלטות מגורמי האכיפה, תוך נסיעה פרועה ובלתי מרוסנת, אשר במהלכה פגע בניידת משטרה כדי להכשיל את המרדף. לטענתה, מתחם הענישה שנקבע בעניינו של המשיב, וכפועל יוצא מכך העונש שנגזר עליו, אינם הולמים את מדיניות הענישה המקובלת, ואינם תואמים את האינטרס הציבורי בענישה משמעותית ומרתיעה כלפי מי שנוקט באלימות.

המערערת טוענת עוד כי לא היה מקום לראות בכך שהמשיב היה שיכור בעת ביצוע העבירה כנסיבה לקולא, וכן כי לא הייתה כל הצדקה לסטות ממתחם הענישה ההולם בשל שיקולי שיקום, זאת מאחר שלא מתקיימות בעניינו של המשיב נסיבות מיוחדות המצדיקות סטייה כאמור.

16. בדיון שנערך בפנינו, חזר בא-כוחה של המערערת על נימוקי הערעור, והדגיש כי מדיניות הענישה הנהוגת בפסיקתו של בית משפט זה מחייבת קביעת מתחם ענישה גבוה יותר בעניינו של המשיב, וכי בנסיבות העניין אין הצדקה לסטות ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום, ובהתאם לכך, יש מקום להתערבות בגזר דינו של בית המשפט המחוזי הנכבד.

17. המשיב טען מנגד באמצעות בא-כוחו כי העונש שנגזר עליו הוא שקול, מידתי, ומאזן נכונה בין כל שיקולי הענישה הרלבנטיים. עוד נטען כי המשיב התגייס באופן מלא להליך שיקומי, אשר הצדיק סטייה לקולא ממתחם העונש ההולם,

וכי גם מטעם זה אין להחמיר בעונשו.

18. טרם ליבון הטענות ראוי לציין עוד כי בתאריך 21.04.2016, לקראת הדיון בערעור, הוגש תסקיר מבחן עדכני בעניינו של המבקש, ממנו עולה כי המשיב חסר רצון וכוחות להשתלב בהליך טיפולי מעמיק, בעת הזאת, ואינו מפגין מאמצים לעריכת שינוי כלשהו במצבו הנוכחי. לפיכך, שירות המבחן ציין כי הוא חוזר בו מהמלצתו להעמיד את המשיב בצו מבחן, ונמנע מליתן המלצה בעניינו.

דיון והכרעה

19. לאחר שבחנו את מכלול החומר שבתיק ושמענו את טענות ב"כ הצדדים במהלך הדיון – הגענו למסקנה כי דין הערעור להתקבל. הנימוקים למסקנתנו זו יובאו בקצרה מיד בסמוך.

20. הלכה היא, כי ערכאת הערעור תתערב בעונש שהוטל על-ידי הערכאה הדיונית רק במקרים חריגים של סטייה ברורה ממדיניות הענישה הראויה, או כשנפלה טעות מהותית בגזר הדין (ראו: ע"פ 5849/13 בן חיון נ' מדינת ישראל (06.10.2014); ע"פ 8344/14 אסור נ' מדינת ישראל (15.03.2015); ע"פ 1630/15 גיליון נ' מדינת ישראל (13.03.2016)). בנסיבות העניין – העונש שנגזר על המשיב אינו משקף כדבעי את חומרת מעשיו, ומהווה סטייה ממשית מן הענישה הראויה במקרים כגון דא באופן המחייב את התערבותה של ערכאת הערעור.

21. המשיב הורשע בעבירות אלימות חמורות תוך שימוש בגז מדמיע במסגרת ריב, וכן שימוש ברכב לצורך פגיעה באדם. בית משפט זה עמד לא אחת על החומרה היתרה הגלומה בעבירות אלימות המבוצעות על רקע ויכוח, ועל הצורך להרתיע מפני יישוב סכסוכים בכוח הזרוע. כפי שציינה השופטת ע' ארבל ב-ע"פ 4173/07 פלוני נ' מדינת ישראל (16.8.2007):

"רבות נאמר בבתי המשפט על תופעת האלימות הפושה בחברה הישראלית ועל הצורך של איחוד כוחות של כל הרשויות לצורך מלחמה בתופעה זו. תפקידו של בית המשפט במאבק הוא הטלת עונשים מרתיעים ומשמעותיים על הנוקטים באלימות לפתרון סכסוכים, על מנת להעביר מסר, הן לעברייני האינדיווידואלי, והן לעבריינים הפוטנציאליים ולחברה כולה, כי אין החברה טולרנטית להתנהגויות מעין אלה" (ראו גם: ע"פ 4631/13 מדינת ישראל נ' כרים, פסקה 23 (25.2.2014); ע"פ 8568/14 אבו גאבר נ' מדינת ישראל, פסקה ל' (19.5.2015)) ע"פ 8993/14 מדינת ישראל נ' פלוני ואח' (09.08.2015)).

בעניינו החומרה אותה יש לייחס למעשיו של המשיב אף גוברת אם ניתן את הדעת לפוטנציאל הנזק שהתקיים במעשיו של המשיב כלפי המתלונן – שדומה כי רק בנס לא נגרמו לו פגיעות קשות יותר. בתיק שלפנינו מדובר ברצף של התנהגויות מסוכנות אשר בראשיתן המשיב ריסס בגז מדמיע את המתלונן על רקע ריב שנתגלע ביניהם. בהמשך, המשיב נכנס לרכבו ובמקום לעזוב את מקום האירוע – הוא נהג את רכבו לעבר המתלונן, פגע בו וגרם לו לחבלות. לאחר שהמשיב שב לביתו, הוא שוב נכנס לרכבו, ונהג נהיגה מסוכנת אל עבר רכבי המשטרה שהגיעו מולו, תוך שהוא נתון תחת השפעת אלכוהול.

22. בנסיבות אלה, ובשים לב לאמור בתסקיר מתאריך 21.04.2016 - הגענו לכלל מסקנה כי העונש שהושת על המשיב סוטה מהותית לקולא ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות כגון דא, ומן הראוי לקבל את הערעור ולהחמיר בעונשו של המשיב. עם זאת, אנו רואים להתחשב בנסיבות המקלות שפורטו על-ידי בית המשפט המחוזי הנכבד, וביניהן: גילו הצעיר של המשיב, היותו נעדר עבר פלילי, העובדה שנטל אחריות למעשיו כבר בשלב חקירתו, והסכם הסולחה שנערך בין הצדדים.

23. לנוכח הנסיבות המקלות שפורטו לעיל, ובשים לב לכך שערכאת הערעור אינה נוהגת למצות את הדין, החלטנו לקבל את הערעור ולהעמיד את עונשו של המשיב על שנת מאסר לריצוי בפועל. בנסיבות אלה, יבוטלו השל"צ וצו המבחן, ואילו יתר רכיבי גזר הדין יותרו על כנם, ללא שינוי.

24. המשיב יתייצב לריצוי עונש המאסר שנגזר עליו - בתאריך 05.06.2016 עד לשעה 10:00, בביס"ר קישון, או במקום אחר על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברשותו תעודת זהות, או דרכון. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שירות בתי הסוהר, טלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתן היום, ב' באייר התשע"ו (10.5.2016).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט